

S O K F É L E .

42. Szám. Béts. Május 24-dikén.

1833

Emlékeztető Jegyzetek.

M á j u s .

22 Maj. — 1666. Tsata Gyulánál Temes, 's Kolosvár közt, a' Török 's Rákótz közt. Rákótz veszte, de igen nagy ditsőségben: 17 török katonát szaba le saját karjával; alóla 4 ló lövetett-li, eltét az ötödiken mentette meg, átlövetve jobb oldalában, baljában áldöfette, 's három veszedelmes sebbel fején. Ájúlgtások közt vívék gyalog szekéren Váradra, hol Jun. 7-kén átszender. egy jobb életbe a' bajnok, életének 40-dik évében. — 1809. Reggeli négy órakor rettentően szól már a' számtalan álgyu. Az ütközet kezdődik. Napoleon buzdítja küzdőt, Károly maga ragadja meg Zach ezred zaszlóját, 's eleszi seregeink hátországát. Báró Simonyi fényes jeleit adja hadi tudományának, úgy fordul vitéz huszárral mintha a' gyakorlás helyén volna. Este 7 órakor vége a' szörnyü mészárlásnak. A' Frantziák vissza vonúlnak a' Lobauba 30,000 sebest, 's 10,000 haltat hagyván a' tsataterén.

23 Maj. — 1795. Páris külvárosa megzaboláztatik, Vége a' pórhatalomnak — a' Jakobinusok országa özszedül. — 1809. Al-mélkodással hallja a' világ, hogy Napoleont is meg lehet győzni. Bétsben szörnyü sok a' sebes Frantzia. Minden nagy épületből ispotályt tsinálnak, a' többi közt a' magyar gárda házból is.

24 Maj. — 1809. János F. H. megérkezik Olasz Országból 35—40,000 emberből álló hadával Magyar Országba, 's Győr felé nyomúl, erősen nyomatva ellenétől.

Minden tsak átmenetel.

A' Passaui egyik hídon találtatik egy felirat, mely-nél szebbet a' jelen 's múlt kor legnagyobb böltse alig-ha képezhetett volna, 's az, e' következő: „*Minden tsak átmenetel.*“ Ezen fennséges igazság minden ha-landót, földi létünk sebes tüntére eszméltet. Mind-nyáján átkelünk ezen, 's bár mily soká tengődjék is

Toldalék a' M. Kurirhoz.

valaki benne, végére érve kénytelenítettik megismerni, hogy az csak egy igen rövid átmenetel vala. Gyermekkori boldog pillanatink, a' derülő férfi-lét, 's a' remegő vénség, nem hidak e' ezek mind, melyeken keresztül egy bájlóbb 's tökéletesebb lét keblébe sietünk? Tulajdon eszméletlensége által omlik erről le némely, 's mi reményljük, hogy a' kegyelem örök létű Atyja, nem fogja engedni őt a' rohanó hullámok mélyibe alá-süllyedni. Komor panaszok, setét gond, meg tsalattott hiedelem, remény, 's kétségbe esés, hit 's vígasztalás, barátság 's szeretet, egymást felyáltva ölelnek itt bennünket.

Sok hatalmas 's világ tsudálta hőst, ki földünk tágas téreit megreszketteti; sok úgy nevezett Nagykat, kik határtalan tehetőségekkel büszkélkednek; sok gazdagot, ki kintseit fukar karokkal szaporítja; sok elméskedőt, ki képzelt nagysága fényjét kevélyen szórja az általa úgy nevezett tudatlan pór-nép körébe; sok bültselkedőt, ki halandó társai élet elveit tsúfolva veti meg, ha azok tulajdon képzeivel meg nem egyeznek; sok szerentsétlen ifjút, ki földi léte végtzéljának, a' puha érzékiség keblében való sentergést véli; sok lelketlen honfit, ki egy nyomorúlt öszveköttetés, 's egy tsillámló jutalom tekintetiből, az emberiség legszentebb igazait letapodni mérészli; — mind ezeket, 's az ilyeneket a' Passau hidra szeretném küldeni, hogy olvasnák, 's örök lángal égő betűkkel vésnék mejjekbe hogy: „*Minden tsak átmenetel.*“

Moore Byronról.

Valóságos igazság, hogy a' főbb rangú lélek ritkán fér öszve a' házi-körzet tshdes vonszódásával. Szerentsétlensége az a' nagy lelkeknek (azt mondja Pope),

hogy inkább tsudáltatni akarnak, mint szerettetni. A' Genie állandóul önn magán függő mély gondolkozása, iparja és szokásai, mind oda törekszenek, hogy azt, kinek az sajátja, vagy igazábban szólván, azt, ki annak sajátja, az emberek községétől elkülönítsék. Tulajdon elsőbbségeinek lévén áldozatja, senkit sem ért, és őt sem érti senki. Ő tele marokkal hányja az aranyat ott hol tsupán fillérek vannak folyamatosan. Nagyságát igazán érzi az ember, de hason-neműkkel kell bírnia, hogy köztök költsönös hajlandóság támadjon. De a' természet maga is úgy akará, hogy műveinek e' földön egyike se légyen tökéletes. Az, ki a' Genie ragyogó ajándékot azon Characteri szelidséggel, 's azon tsendes érzéssel öszvekötné, melyek házi szereplésnek fő alapjai, több volna mint ember. Vizsgáljuk meg a' nagy emberek életét, 's úgy találjuk, hogy a' kivételek, ha lehettek valaha, igen kevesek valának.

Magyar Országi Históriai töredék.

Magyar Országnak hajdan nagyobb tekintetének kellett lenni a' külföldön, mint jelenleg, mióta némely nyomorúlt irka firkálók rossz nevét költötték.

Hogy a' magyar forintok Németországban is folyamatosan voltak, megtetszik egy 1395-k esztendőben költ irományából a' bájosMüncheniTanátsnak, melyben „Stiglitz Fridrik késmívesnek az Ágostaiak hídjánál lévő városi-község háza, udvarostól élte fogytaig hét magyar forintba odaajándékozott.“ (Lásd Müller Münchenjébe I-ső Miksa Jósef Király — Maxim. Jos. alatt. Mainz 1816. I 233 lap.) Továbbá az is hogy Emerich György Görlytzi (felső Lausitz-ban) polgár mester, ki 1422-be született 's 1507-ben halt meg, 12 gyer-

mekeinek 31,000 magyar forintokat (ungarische Gulden) hagyott: azt látszik mutatni, hogy a' magyar ftok Németországban hajdan köz-folyamatban lehettek.

A' magyar készítette bőr *Irha* igen kapós volt hajdan a' külföldön, 's Frantzia országban *magyar bőrnek* hívták. A' Németek egy ily lágy vagy tsávás vargát (Weissgerber) *Irher*-nek (Irhásnak) hívták, 's Nürnbergben mai napig is (mint már 1360-ban is) *Irhergasse*-nak (Irhások útszájának) neveznek egy útszát.

A' Nagy Szombathi kalendáriumot (Tyrnauer Kalender) Münchenben 25 esztendőnél tovább nyomtaták újra (Nachdrucken). Erre Jankovits Miklós Úr tanit bennünket az 1829 Tud. Gyűj. XII. 72—99 lap.

Csaplovics János.

Hajdan és ma.

Nagy Károly Tsászár életének 30-k esztendejében, nevét még nem tudta leírni; 's a' 10 és 11-k században, kik írni és olvasni tudtak, annyira betsültetek, hogy az akasztófától is mentek voltak. Ma pedig, sok írástudók, még a' tisztességes élhelhalástól sem menttek!

A' Füst és a' Fazekgyártó.

A' fazekas-kürtön kifele tolakodó füst megesküdt, hogy ő ugyan nem szűnik meg mind addig lobogtatni fekete zászlóját, míg a' délszinben ragyogó napot szomorú éjféllé nem változtatja. Ugyan hogy tudnád azt véghez vinni? kérdi katzagva a' fazék-mives; hohó! — felel, a' bodor első principium — ígérni is, tellyesíteni is valamit, a' szijjas nadrággal — pártával — 's több e'félével, kiment a' módiból.

A p h o r i s m á k.

— A' böltsek közt valamely láthatatlan lelki öszveköttetés van, igazi vérség, 's e' tselekszi azt, hogy ők egymást a' távolban is esmerik 's szeretik.

— Az ebek és hizelkedők, szerfeletti nyájaskodásaik által tulajdon urokat sokszor annyira be mottsokozzák, hogy ez utoljára is köntelen lábokra hágni.

— A' ki ön bletséről meg tud felejtkezni, annak nints esze.

— Semmi sints szenvedhetlenebb mint a' tudatlan, midőn azt hiszi, hogy valamit nyom a' fontban, vagy ha parantsol.

— Minden szenvedés testi. A' léleknek nintsenek egyéb fájdalmai, mint annak keserű érzete, hogy hibázott; az az, hogy az alaton testi szenvedélyekkel való küzdesben meggyőzöttetett.

— Egy Nagy Férjfiú, kevés pillanatokra, tántorodni képes ugyan, de egészen elesni soha. A' szelid erény lelkes bajnoka, az igaz böltesség tiszta fénytől vezéreltetve, 's egy nemes érzet birtokában, a' durva sors legkeményebb tsapásainál is rendületlen áll!

— A' Történet az az elapadhatatlan kútfő, melynek példa-vizéből kiki merit, hogy az által szenyjét lemossa.

— Az aszszonyi szív a' várhoz hasonlít, melyet rövid idő alatt hol bevesznek, hol ismét vissza vesznek. Soha sem lehet abban az őrizet bátorságban.

— Helyesen (Ortographice) gondolkozni, jobb mint helyesen írni. Nem következik, hogy a' legnagyobb mechanicus legjobban értsen a' reszeléshez; Mozart nem legjelesebben játszott hegedűn, Rubens festése nem vala finom, és a' nagy hadivezérekek ritkán tudják oly jól forgatni a' fegyvert, mint egy grenatéros.

— A' pór nép tetszése kedventzeit gyalázza, de a' nemeseké legszebb polgári korona.

— A' pór népnek, vagy az erszényében vagy a' gyomrában egyesül minden érzése.

— Az emberek legelőször Amphictriontól tanulták meg, hogy a' bor közzé vizet is lehet vegyíteni. A' kinek a' fogadósok máig is leghivebb tanítványai.

— Tévedésben vannak, kik azt hiszik, hogy a' hazugság csak az újságok létele óta terjedt el leginkább a' világon. Agesilaus már maga hamis hadi hirtetményeket adott ki.

B a l l a d a.

(A' meg-tartás.)

Sötétes árny terüle szélt
Ezer fák' lombjiról
Hüsen lehelt a' reggi szél
A' halmok ormiról.

Mert arra, — hol magányt talál —
Ujulni ment a' jó Király.

A' jó Király! a' serkenő
Nappal vetélkedve,
Botsátni jó-tévő sugárt
Szerette népére

Ment, nem gyanítva semmi vészt
Nyugalm övezve jó szívét.

Nyugalm szivén; ezer bajok
Sulyongva vállain
Nagy lelke szerte járva el
Alattvalójain

Áldást hintvén azokra el
Mint meny, mikor korányra kel.

Mint meny; — de ah! midőn a' jó
 Gondban merülve van,
 Szelíd valója függ egész
 Emberség közjaván,
 Egy orv lövel kettős halált
 Hogy oltsa - el a' jó Királyt.

A' jó Királyt! de nem hagyá
 Az Ég, a' nagy, 's kegyes,
 Hogy a' dühödt gonosz nyila
 Legyen halál - vészes
 Ő él, 's mint nap forog fölül
 Alattvalójai körül.

Bétsben. — P. W. J.

F e l a d á s.

Három feleségfeltő férfiak, egy igen setét éjtszaka, feleségeikkel együtt egy folyóvizhez érkeztek, hol egy kis tsónakot találtak hajós nélkül. A' tsónak olly kicsiny volt, hogy egyszerre két személynél többet el nem birt. Kérdés, hogy mehetnek ezen hat személyek által a' vizen, kettőnként ülhetvén egyszerre a' tsónakba, úgy hogy egy aszszony se maradjon egy vagy két idegen férfi társaságában, mikor a' maga férje nintsen jelen ő mellette?

M e g f e j t é s.

Elsőben két aszszony megyen által, azután az egyik visszahozván a' tsónakot, által megyen a' harmadik aszszonnyal együtt. Most egyik aszszony visszahozza a' tsónakot, és kiszáll abból, és két férfit küld azon által, kiknek feleségeik már túl a' vizen vagynak. Ekkor egy férfi a' maga feleségével együtt visszahozza a' tsónakot, és kitévén a' feleségét a' szárazra, a' harmadik férfival együtt általhajókázik. Ek-

kor az az egy aszszony, ki már túl a' vízzen van, visszahozza a' tsonakot, és elsőben az egyik aszszonyt általszállítja a' tulsó partra, azután visszajöven, a' másik aszszonyt is általköltözteti a' vízzen.

R e j t e t t s z ó.

Embernek állatnak én tükre lehetek
 Ha magam kifejtni jó mestert lelhetek.
 Mindent ki majmolok ezen merterségen —
 A' minek teste van a' nagy mindenségen.
 Ha vissza fordítva mondaszsz ki engemet
 Magam magam által szerzem élelmemet,
 Városokban lakom — sokaknak szolgálók
 Merteségem által sokakat táplálók,
 Tégy az elsöm helyett egy sz - szet 's ugy mondj ki
 Ugy örömet használ — ha el fáradt ki ki.
 Végyük egészszemet az első formában
 Ismét, — 's tégyünk sz - szet úgy az homlokában
 Az én elsöm helyett, — 's így hidd el mindenek
 Bájolo képemnek köriben érzenek, —
 Tégy p betüt 's veddel az sz - szet előllem
 Ugy nyalánk eledel léssen én belöllem,
 Ha a' p - t azomban l - lel fel tseréled
 Ugy egyszerre bennem sok szárnyasnak leled
 Fel a' házat, — 's soknak ellenségét,
 Minthogy rajtam végzik szabadságok végét
 Minden kis madárcák, mellyek rám repülve
 Hajlékony testemen maradnak réműlve. —
 Vesd el az l betüt 's tested 's lelked bája
 Lésszek, — 's egész léted leg első pompája,
 'S tested vagy lelkedet ha valami éri
 A' sors el válásom pobarát ki méri
 Azonnal, — és többé véled nem lehetek
 Mig nem a' mint voltál — úgy — fel nem lelhetlek.
 Ifjabb Kövesdi Boér Sándor.

Megfejtés a' 41. számban: Szélvész.